

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Det Forslag, der her foreligger om Nedsættelse af et Udvalg til at overveje forskellige kirkelige Spørgsmaal, er i Virkeligheden Forslag om den Kommission, som der har været Tale om i mere end et Aar. Tanken om en Kommission har hidtil været til Hinder for, at der kom et Samarbejde i Gang mellem Rigsdagens Ting om de her i Tinget i Fjor forelagte og vedtagne kirkelige Lovforslag. Det var mig derfor en Tilfredsstillelse at se, at dette Forslag endelig kom ud af Landstingsudvalget. Da jeg i Begyndelsen af denne Samling forelagde de kirkelige Lovforslag oppe i det andet Ting, og da jeg ved første Behandling hørte, at Tanken om en Kommission endnu var levende der oppe, udtalte jeg Ønsket om, at, naar man vilde have en saadan Kommission, der da hurtig maatte komme et Forslag derom. Der blev svaret at det skulde ske, men ikke desto mindre er det først nu i Samlingens 5te Maaned, at et saadant Forslag naar ned til dette Ting. Jeg udtalte ved dette Forslags første Behandling min Glæde over, at Forslaget endelig var kommet ud af Svøbet, thi det var mig klart, at skal man naa til et Arbejde paa Kirkereformen, maa man have dette Spørgsmaal om Kommissionen til Side. Saa længe det laa under Overvejelse i Udvalget, naaede man ingen Vegne.

Som Spørgsmaalet nu er løst ved dette Forslag, vil det imidlertid heller ikke fremme Arbejdet paa de foreliggende kirkelige Forslag. Tværtimod. Dette Forslag gaar ud paa at nedsætte et Udvalg, som under sine Overvejelser ogsaa skal medtage de af mig forelagte Forslag. Ganske vist nævnes der kun Menighedsraadet og Præstevalgene, men i Beretningen fra Udvalget omtales der andre Lovforslag ogsaa som noget, Kommissionen skal beskæftige sig med og afgive Betænkning over. Nu har jeg oppe i Landstinget ogsaa tidligere udtalt som min Overbevisning, at det ikke er Vejen til at faa begyndt paa et kirkeligt Reformarbejde at tage disse Spørgsmaal med ind under Kommissionsbehandlingen. Vi have i 1850 Aar ventet paa en Kirkereform, men det er ikke lykkedes at naa til en saadan, til en Reform, der bringer en Organisation enten helt eller delvist af Folkekirken. Grunden synes mig navnlig at være, at man ikke har sørget for at gøre Menighederne interesserede i Sagen, ikke sørget for at vække den kirkelige Samfundsfølelse

i Menighederne. Kommissioner have vi haft nok af. Vi have haft dem i Halvtredserne, og vi have haft dem i Tredserne, uden at Menighedernes Interesse dermed er vakt. Man har forsøgt at løse forskellige Spørgsmaal, ikke ad Lovgivningens, men ad Anordningens Vej. Man søgte at gennemføre Menighedsraad ved kgl. Anordning, men det førte ikke til noget, og senere søgte man at gennemføre Kirkeraadet, altsaa for den øverste Ende, ved kgl. Anordning, men det førte heller ikke til noget. Det synes derfor klart, at skal man naa noget i Retning af kirkelig Lovgivning, gælder det først og fremmest om at vække Menighedens Interesse, og det tror jeg, man gør ved de Lovforslag, som jeg har forelagt. Først paa Grundlag af dem mener jeg, at der kan være Tale om at gaa til en yderligere Overvejelse af, hvad der bør gøres for at give Kirken mere af en Forfatning og navnlig bringe den noget ud af det Afhængighedsforhold, hvori den staaer til Staten. Men det foreliggende Forslag vil jo ikke bidrage til at føre disse kirkelige Lovforslag igennem, det vil tværtimod standse dem ved at drage dem ind under Udvalgets Overvejelser. Det er muligt, at Kommissionen er færdig om et Aar eller to, og at man saa kan tage disse Spørgsmaal op igen, men det er ogsaa muligt, at det vil gaa som tidligere, at der vil forløbe 10—20—30 Aar, uden at vi faa noget gjort ved Sagen. Det er sikkert den Betragtning, der har været til Grund liggende for Mindretallets Stilling i det andet Ting, naar det stemte imod Lovforslaget, foruden hvad der ogsaa blev udtalt, at der i og for sig til Behandling af disse 4 kirkelige Forslag ikke var Trang til en Kommissionsbehandling, idet disse Spørgsmaal, om Præstevalg, om Menighedsraad, om Brugen af Kirker og Valgmenigheder ikke tidligere have været gjort til Genstand for Kommissionsbehandling. De have gentagne Gange været fremsatte som Forslag eller paa anden Maade for Rigsdagen, og været underkastede Behandling her. Dernæst har det vist sig ved de Landemoder, der bleve afholdte sidste Sommer, at de saglige Indvendinger, der fremkom mod Forslagene, ere meget faa, og ikke alene meget faa, men heller ikke mere omfattende, end at man meget vel kan forhandle disse Spørgsmaal Tingene imellem.

Som dette Forslag nu foreligger, maa jeg endvidere sige, at det sikkert kun tilfredsstiller meget faa. Det tilfredsstiller ikke Sognemenighederne, thi de faa ingen Part